

Kpl 1,

Talous perustuu tarpeiden
tyyydyttämiseen

S.10-16

Erilaisia tarpeita

- Fyysiset tarpeet: ruoka, koti, vaatteet
- Yhteiskunnalliset tarpeet: sosiaaliset suhteet, merkityksellisyyden ja arvostuksen kokemukset
- Tarpeet muuttuvat ajassa
- Tarjonta ja mainonta synnyttävät tarpeita

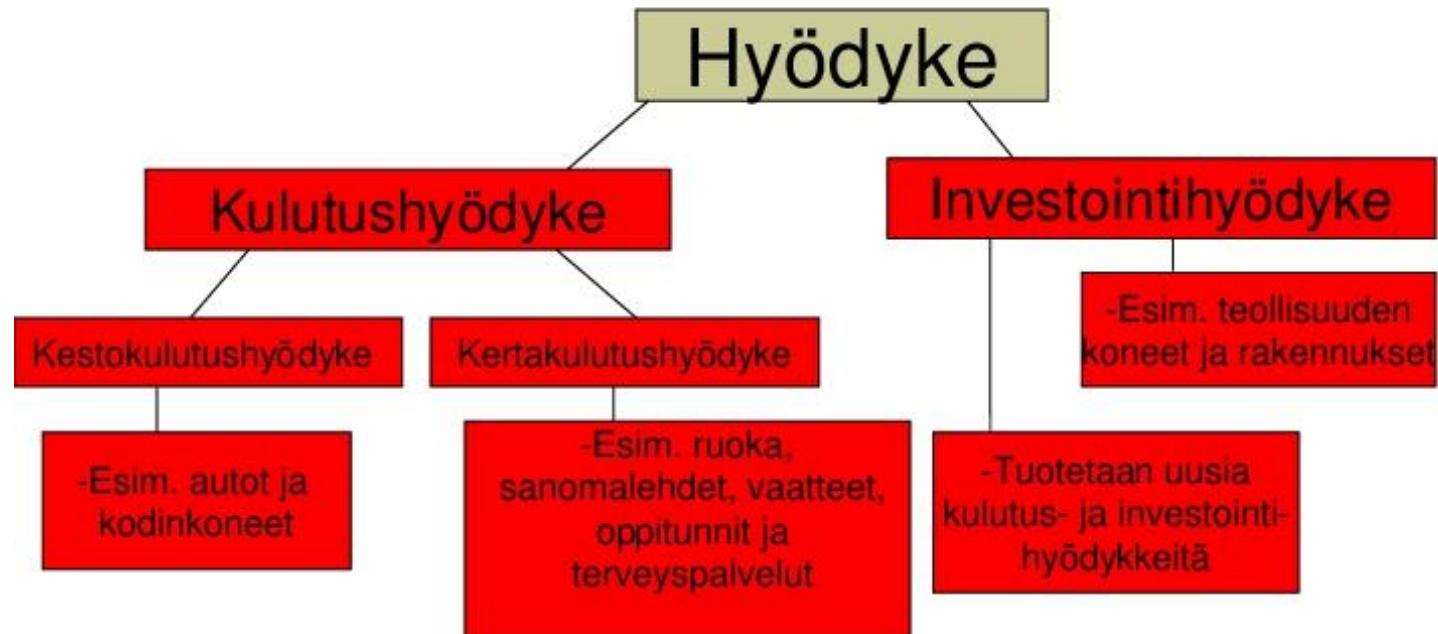

Hyödyke

- **Hyödyke** = tavarat ja palvelut
- **Kulutushyödykkeet** = tarkoitettu kulutukseen
 - Kertakulutushyödykkeet, esim. ruoka, koettu elämys
 - Kestokulutushyödykkeet, esim. asunto, auto
 - Puolikestokulutushyödykkeet, esim. vaatteet
- **Tuotantohyödykkeet** = tehdään lisää hyödykkeitä, esim. paperikone
 - Investointi = sijoitus tuotannon lisäämiseen tai tehostamiseen
- **Aineettomat hyödykkeet** = palvelut, esim. konsertti, hieronta, nettipalvelut
- **Aineelliset hyödykkeet** = tarvikkeita tai aineita, esim. sanomalehti, take away –kahvi
- **Loppuhyödykkeet** = niistä ei valmisteta enää uusia hyödykkeitä
- **Välihyödykkeet** = rakennustarvikkeet, puolivalmisteet

Hyödykkeet ja tuotannontekijät

- Hyödyke = tavara tai palvelu

Tuotannontekijät

Hyödykkeet tuotetaan tuotannontekijöillä

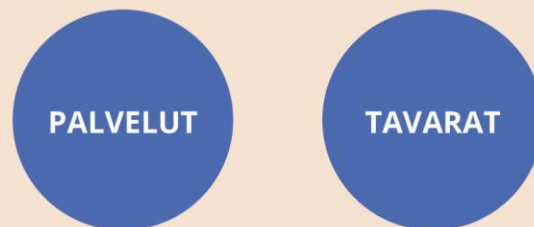
1. **Työvoima** = ihmiset
2. **Raaka-aineet** = uusiutuvat ja uusiutumattomat luonnonvarat sekä energia
3. **Pääoma**
 - Reaalipääoma, esim. **koneet**, rakennukset
 - Finanssipääoma, esim. **raha**
 - Tietotaito eli **osaaminen ja ideat** (inhimillinen pääoma eli yksilön taidot ja osaaminen sekä sosiaalinen pääoma eli työntekijöiden vuorovaikutus)

MITÄ TALOUDELLINEN TUOTANTO ON?

Tuotannontekijät

Hyödykkeet

Suomen tuotannontekijät

Työvoima:

- Suomessa on sekä työttömyyttä että työvoimapulaa (kohtaanto-ongelma)

Luonnonvarat:

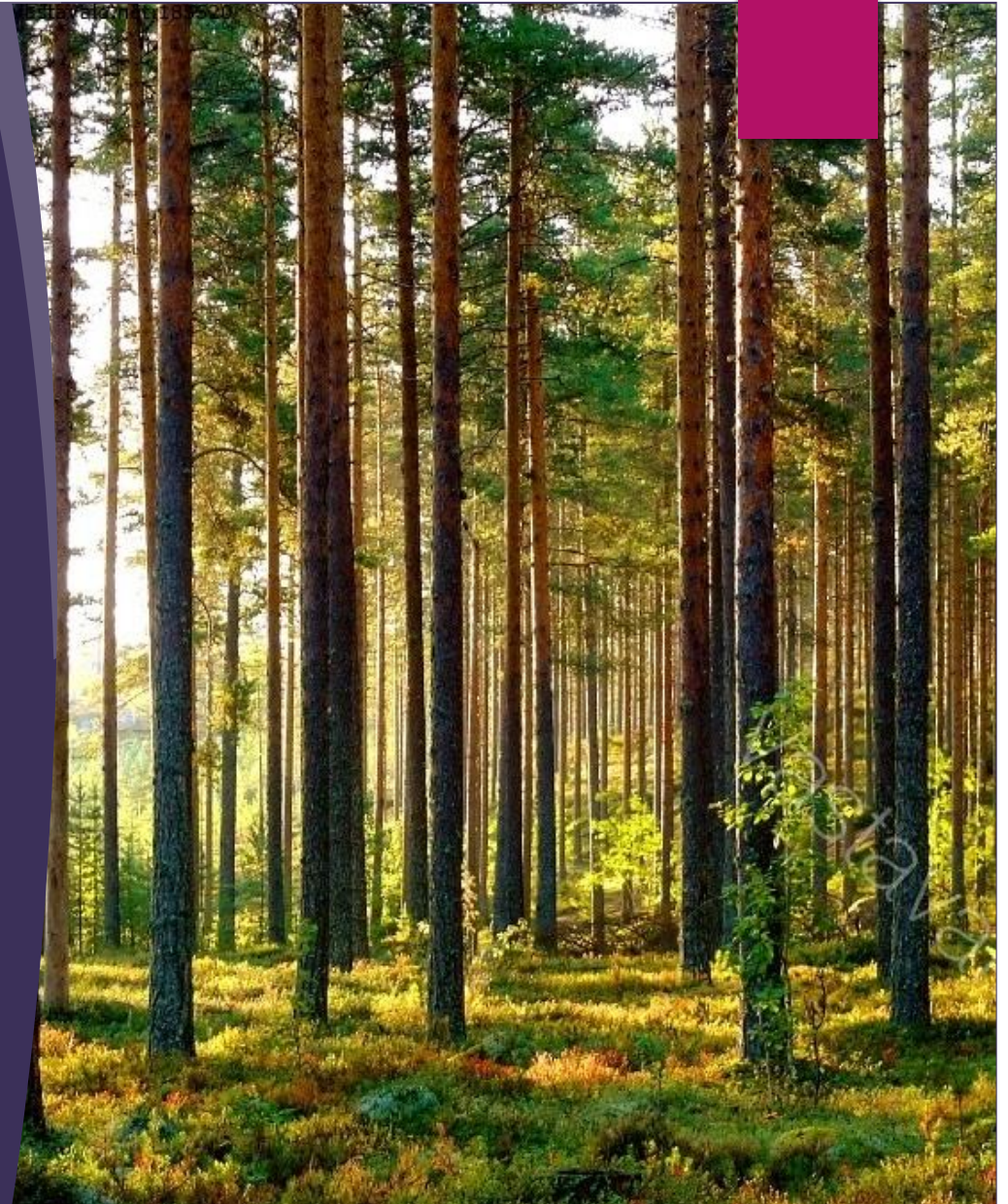
- ”Vihreää kultaa” = hyvät metsävarat
- Suomen pellot tuottavat huonosti verrattuna Keski- ja Etelä-Eurooppaan
- Matkailu hyödyntää maisemallista luonnonvaraa
- Vilkastunut kaivostoiminta 2000-luvulla

Reaalipääoma:

- Pääomista puutetta 1980-luvulle asti
- Infrastruktuuria (mm. liikenneverkot, energiaverkot, jätehuolto, vesihuolto) modernisoitu

Tietotaito

- Koulutustaso korkea

Niukkuus

- Tuotannontekijöitä rajallisesti → niukkuus
- Tarpeita enemmän kuin mahdollisuus ostaa ja valmistaa
- On valittava mitä tuotetaan
- Kaikkia voimavaroja ei koskaan kyetä käyttämään samanaikaisesti, yhteiskunnassa on esimerkiksi aina työttömyyttä

Luettava teksti

Lue kirjasta s.14, "Vievätkö robotit ja tekoäly työpaikat?"

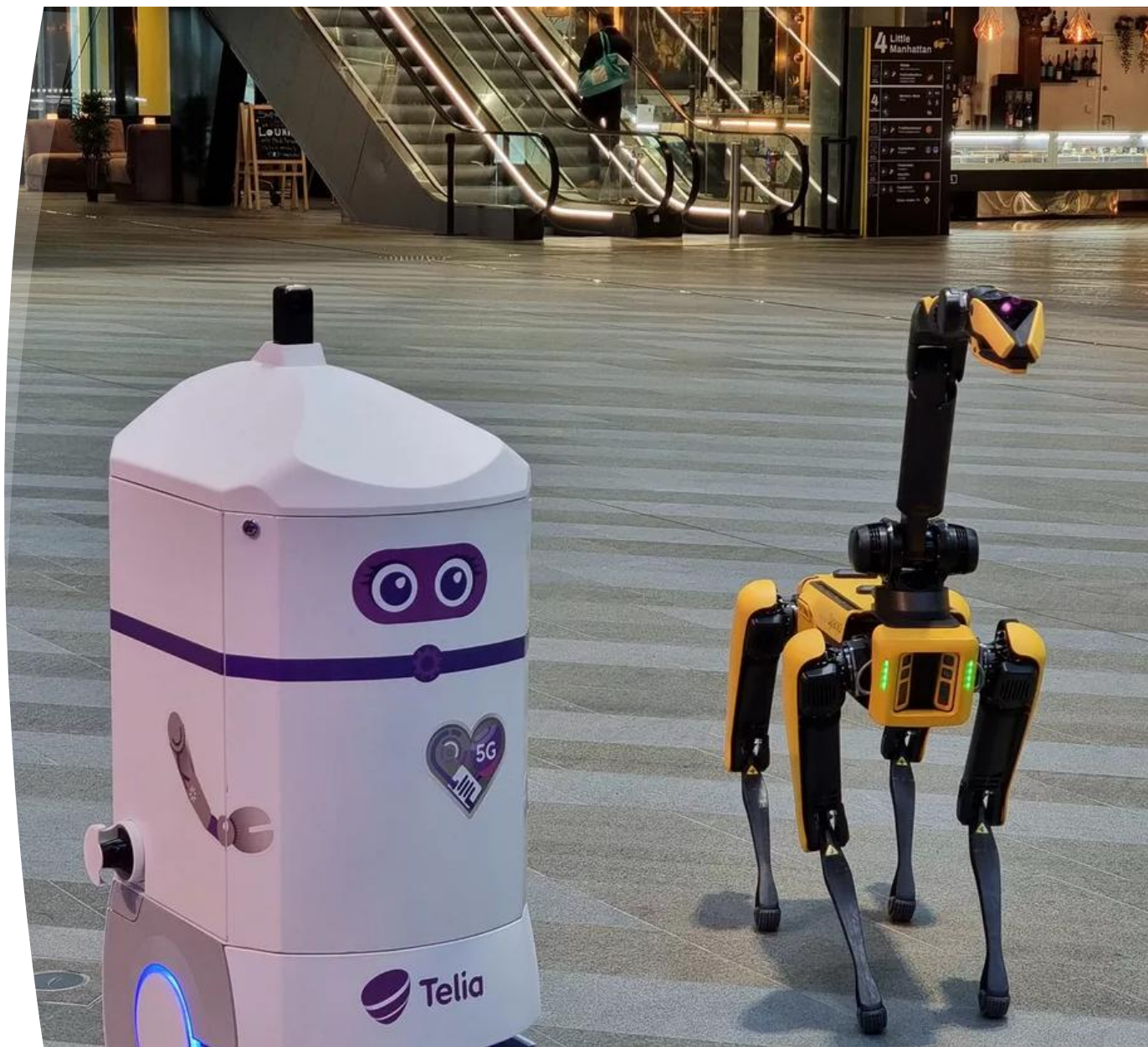
Vastaa kysymyksiin:

Miten olet hyödyntänyt tekoälyä tai robotiikkaa?

Listaa robotiikan ja tekoälyn yksi mielestäsi hyvä puoli ja yksi huono puoli. Perustele.

Minkä ammatin luulet katoavan tulevaisuudessa? Miksi?

Mikä ammatti todennäköisesti säilyy? Miksi?

Käsitteitä

Julkiset palvelut

Tuotetaan kansalaisille ilmaiseksi tai alennettuna,
esim. koulutus-, ja terveyspalvelut, poliisi

Mikrotalous

Kansantaloustieteen osa-alue, joka tutkii kansantalouden yksittäisiä osa-alueita
(esim. kotitaloudet)

Makrotalous

Kansantalouden kokonaisuuden tutkimista
(esim. inflaatio, kansantuote, työttömyys)

Tuotannontekijöiden
määrä ja hinta
vaihtelevat

- Tuotannontekijät jakautuvat maailmassa epätasaisesti
- Tuotannontekijöiden määrät muuttuvat koko ajan:
 - Väkiluvun kasvu → työvoimaa ja alhaiset palkkakustannukset
 - Väkiluvun kasvun hidastuminen → palkkakustannusten nousu → tuotannon siirtäminen matalan palkkatason maihin
 - Robotit ja koneet ihmisen korvaajina
 - Luonnonvarat: raaka-aineiden saatavuus ja hinta muuttuu
 - Teknologian kehitys ja pienemmät laitteet
 - Kierrätys

Tehtävä

Lue kpl 1, Talous perustuu tarpeiden tyydyttämiseen, s.10-16

Tee tehtävät 2,3,4, s.16